

บทที่ ๑

โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

ปัจจุบันการทำการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับปัญหาความไม่แน่นอน และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ราคาต้นทุนการผลิตที่สูง ทั้งปัจจัยการผลิต สารเคมี เมล็ดพันธุ์ที่มีราคาแพง ความไม่แน่นอนของราคาที่เกิดจากปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมีลักษณะไม่สอดคล้องกับปริมาณความต้องการในแต่ละช่วงเวลา

นอกจากนี้ความไม่แน่นอนจากปริมาณผลผลิตที่เกิดจากปริมาณผลผลิตที่เกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติ ปัญหาภัยแล้งจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่ทวีความรุนแรงขึ้นในขณะนี้ได้กลายเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการทำการเกษตรอย่างมาก เกษตรกรอีกจำนวนมากก็ยังคงประสบความทุกข์ยากจากปัญหาอื่นรอบด้าน เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาที่ดินทำกิน สิทธิเกษตรกรและสวัสดิการ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำการเกษตร

การเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนหรือการเปิดเสรีทางการค้าในปลายปี ๒๕๕๘ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญ เพราะจะทำให้สินค้าเกษตรและอาหารเคลื่อนย้ายผ่านกลไกการขนส่งได้อย่างเสรี การลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ การสร้างคุณภาพสินค้าที่มีมาตรฐานในระดับสากล รวมทั้งการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวคิด

๑) พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓ ต้องการสนับสนุนสิทธิและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ เพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปเพื่อเกษตรกรอย่างแท้จริง

๒) การแก้ปัญหาทางการเกษตร ไม่มีใครรู้ปัญหาดีเท่ากับตัวเกษตรกรเอง ดังนั้นจึงต้องมุ่งสร้างความสามารถของเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้บริหารจัดการด้วยตนเองในลักษณะของกลุ่มชุมชนพื้นที่ตำบล โดยการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

หลักการ

๑) เน้นอาชีพสินค้า(อาชีพ) เป็นตัวตั้ง พื้นที่ตำบลเป็นศูนย์กลาง และเกษตรกรเป็นเจ้าของ ทำการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรในตำบล มากกว่าตอบสนองตัวชี้วัดของหน่วยงานสนับสนุนภายนอก

๒) รวมพลังทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม พ่อค้า นักธุรกิจภาคเอกชนและภาคีการพัฒนาอื่นๆ สนับสนุนการบริหารการพัฒนา

๓) เป็นแผนพัฒนารายสินค้า ไม่ใช่แผนรายพื้นที่ เหมือนที่สภาเกษตรกรจังหวัดทำในครั้งก่อน เช่น ตำบลนี้จะเลี้ยงวัว ก็ทำแผนเลี้ยงวัวทั้งตำบล สร้างเครือข่าย สร้างระบบทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในตำบล เน้นเฉพาะเรื่องที่เกิดรายได้ ลดรายจ่าย แก้ปัญหาหนี้สินและอื่นๆ

แนวทางการพัฒนา

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

๑. ระดมความคิดเห็น ปัญหาและกำหนดแนวทางการส่งเสริม และการแก้ไขปัญหาที่ดิน โดยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกร

๒. การส่งเสริม การพัฒนา และแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำและระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม

๓. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และกำหนดสวัสดิการให้เกษตรกร

๔. พัฒนาความร่วมมือในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด สนับสนุนการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายรายอาชีพ รายสินค้า เพื่อการตลาดขาย และสร้างมูลค่าเพิ่ม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๕. การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร และการเข้าถึงแหล่งทุน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนับสนุนชุมชนระดับตำบลให้มีแผนพัฒนาเกษตรกรรมในการพัฒนาแก้ไขปัญหาาร่วมกันในรูปแบบของการจัดการตนเอง

๒. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางการเกษตร

๓. เพื่อสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยง และพัฒนาความร่วมมือในด้านการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาด และการบริโภคเพื่อการยังชีพระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรกับภาครัฐ และภาคเอกชน

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการ

๑. คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่มีความพร้อม มีศักยภาพและพร้อมที่จะทำการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงชุมชน สังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จำนวน ๙ อำเภอๆละ ๑ ตำบล

๒. จัดเตรียมข้อมูลภาพรวม โดยแผนที่ของแต่ละตำบล จำนวน ๙ ตำบล

๓. จัดประชุมชี้แจงคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบลในตำบลที่ได้รับคัดเลือก ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนระดับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้แทนผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดวัตถุประสงค์ ความจำเป็น ความสำคัญ ของการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

๔. อบรมทีมวิทยากร เพื่อซักซ้อมรายละเอียด การดำเนินโครงการ ขั้นตอน วิธีการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและชี้แจงแบบจัดเก็บข้อมูลรายบุคคล

๕. สืบค้นและเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการเกษตรในตำบล โดยเฉพาะข้อมูลตามประเด็นหลักที่จะทำการศึกษาเพื่อหาทางแก้ไข เช่น แหล่งน้ำ หนี้สิน จำนวนเกษตรกร ฯลฯ

๖. จัดประชุมผู้ปฏิบัติงานหมู่บ้าน สรุปผลการจัดเก็บข้อมูล โดยจำแนกประเด็นปัญหาหลัก ๕ เรื่อง คือ ปัญหาหนี้สิน แหล่งน้ำ ที่ดินทำกิน สวัสดิการ สิทธิเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรม ราคาสินค้าเกษตร

๗. จัดทำเวทีสรุปข้อมูล เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ กลยุทธ์และกิจกรรมโครงการ

๘. จัดทำแผนเสนอสภาจังหวัด ถึงการแก้ไขปัญหาในตำบลเป้าหมายและแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

๙. จัดตั้งกลุ่มรายสินค้า (อาชีพ)

บทที่ ๒

สภาพทั่วไปของตำบลน้ำไผ่

๑. ข้อมูลทางกายภาพ

ภาพ ๑ : แผนที่แสดงที่ตั้งตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

๑.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลน้ำไผ่ ตั้งอยู่บนเขาและบริเวณหุบเขาในพื้นที่ป่าสงวน มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๒๑๕,๖๒๕ ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๘ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านนาฝักฮาด	หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยเนียม
หมู่ที่ ๒ บ้านห้วยเตี๋ย	หมู่ที่ ๖ บ้านเพี้ย
หมู่ที่ ๓ บ้านตันขุน	หมู่ที่ ๗ บ้านกกหมอนแก้ว
หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยคอม	หมู่ที่ ๘ บ้านปางขามป้อม

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลห้วยมุ่น, ตำบลเด่นหลัก และตำบลแสนตอ จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลน้ำไคร้ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

๑.๒ สภาพภูมิประเทศ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ

๑. พื้นที่ราบตามหุบเขา ส่วนมากเป็นพื้นที่นา อาศัยน้ำจากลำห้วยและน้ำฝน
๒. พื้นที่บนเขาและไหล่เขา เป็นเขตป่าสงวน ใช้ปลูกข้าวไร่และข้าวโพดเป็นส่วนใหญ่ และปลูกไม้

ผลเป็นบางส่วน

พื้นที่ป่า

ราษฎรตำบลน้ำไผ่ ประมาณ ๙๕% ของจำนวนครัวเรือนมีอาชีพทำไร่ข้าวโพด ข้าวไร่ สภาพป่าจึงเป็นป่าเขาหัวโล้น และป่าเสื่อมโทรม

๑.๓ ภูมิอากาศ อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๖-๓๐ องศาเซลเซียส

๑.๔ แหล่งน้ำทางการเกษตร

แหล่งน้ำในการเกษตรของตำบลน้ำไผ่ อาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ คือ ลำห้วยต่าง ๆ ที่ไหลผ่านตามหมู่บ้าน และบางท้องที่อาศัยน้ำฝน

ข้อมูลแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของตำบลน้ำไผ่

๑. ลำห้วยเมียง, ลำห้วยพังงา และฝายห้วยตาเพีย	พื้นที่ใช้ประโยชน์ คือ หมู่ที่ ๑,๗
๒. ฝายลำห้วยเดื่อ และลำห้วยท่า	พื้นที่ใช้ประโยชน์ คือ หมู่ที่ ๒,๖
๓. คลองตรอน	พื้นที่ใช้ประโยชน์ คือ หมู่ที่ ๓,๕,๗,๘
๔. ลำห้วยคอม	พื้นที่ใช้ประโยชน์ คือ หมู่ที่ ๔
๕. ลำห้วยทราย	พื้นที่ใช้ประโยชน์ คือ หมู่ที่ ๔,๗,๘
๖. ลำห้วยหมากมื่อ	พื้นที่ใช้ประโยชน์ คือ หมู่ที่ ๕
๗. ฝายห้วยเนียม	พื้นที่ใช้ประโยชน์ คือ หมู่ที่ ๕
๘. ฝายลำห้วยลาด	พื้นที่ใช้ประโยชน์ คือ หมู่ที่ ๓

สถิติน้ำฝน ๕ ปี อำเภอป่าปาด จังหวัดอุดรธานี (๒๕๕๑- ๒๕๕๕)

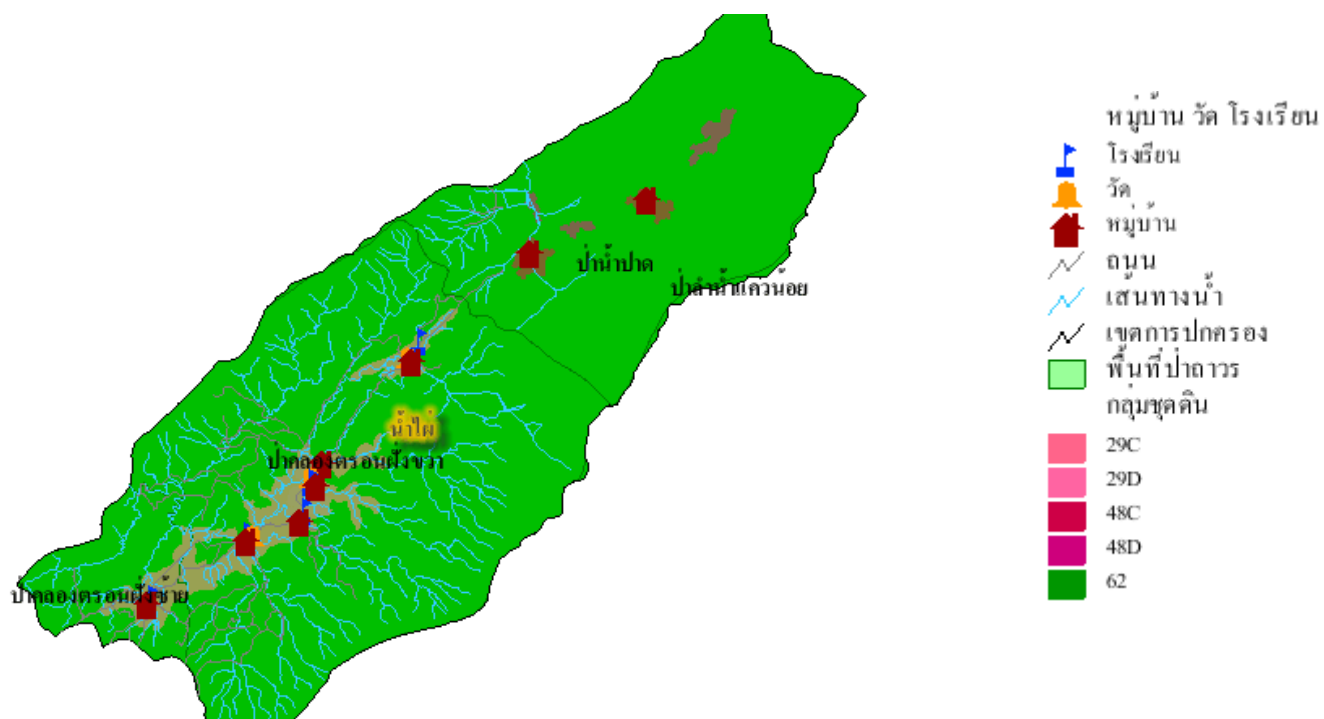
ปี เดือน	๒๕๕๑		๒๕๕๒		๒๕๕๓		๒๕๕๔		๒๕๕๕	
	จำนวนฝนตก รวม (มม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก (วัน)	จำนวนฝนตก รวม (มม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก (วัน)	จำนวนฝนตก รวม (มม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก (วัน)	จำนวนฝนตก รวม (มม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก (วัน)	จำนวนฝนตก รวม(มม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก(วัน)
มกราคม	๕๒.๖	๒	-	-	๙.๕	๒	-	-	๖.๖	๒
กุมภาพันธ์	๒๘.๑	๒	-	-	-	-	-	-	๑.๘	๑
มีนาคม	-	-	๗	๓	๓.๕	๑	๑๗๔.๕	๖	-	-
เมษายน	๑๐๘.๔	๙	๔๘.๘	๗	๖๕.๕	๑	๔๐.๘	๔	๕๘๘.๗๔	๑๘
พฤษภาคม	๘๕	๑๓	๑๖๘.๔	๑๑	๓๔.๒	๒	๑๙๖.๑	๑๕	๑๑๗.๓๑	๖
มิถุนายน	๘๗.๘	๑๐	๑๒๖.๓	๑๖	๑๗๘.๕	๑๔	๒๐๔.๙๐	๑๑	๘๗.๔๕	๙
กรกฎาคม	๑๑๗.๗	๑๗	๑๐๕.๗	๑๑	๒๒๒.๙	๑๖	๑๓๕.๖	๑๔	๑๐๒.๕๔	๑๑
สิงหาคม	๙๖.๙	๑๕	๑๘๐.๘	๑๕	๓๔๘.๘	๒๕	-	-	๑๕๐.๙๒	๑๗
กันยายน	๔๐๕.๓	๑๘	๑๕๘.๗	๑๑	๒๓๙.๖	๑๖	๓๓๒.๑	๒๐	๒๘๕.๗๓	๑๔
ตุลาคม	๕๘	๙	๔๙.๔	๕	-	-	๑๐๑.๓	๕	๒๐.๓	๔
พฤศจิกายน	๑๐๗.๓	๕	๘๐.๖	๒	-	-	-	-	๑๖.๙	๔
ธันวาคม	๑๐๗.๓	๕	-	-	๕๒	๖	-	-	-	-
รวมทั้งปี	๑,๒๕๔.๔	๑๐๕	๙๒๕.๗	๘๑	๑,๑๕๔.๕	๘๓	๑,๑๘๕.๓	๗๕	๑,๓๗๘.๒๙	๘๖

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

ตารางแสดงเส้นทางคมนาคมจากหมู่บ้านถึงสถานที่สำคัญต่าง ๆ

หมู่ที่	ถึงที่ว่าการอำเภอป่าปด (ระยะทาง.....กม.)	ถึงจังหวัดอุดรดิตถ์ ระยะทาง.....กม.)
๑	๒๗	๑๐๕
๒	๒๐	๙๘
๓	๒๗	๑๐๕
๔	๓๐	๑๐๘
๕	๓๗	๑๔๒
๖	๔๒	๑๒๐
๗	๓๒	๑๑๐
๘	๒๘	๑๐๖

๑.๕ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน ตำบลน้ำโผ อำเภอป่าปด จังหวัดอุดรดิตถ์

สรุปพื้นที่กลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่(ไร่)
กลุ่มชุดดินที่_๒๙C	๑๐,๒๗๑.๖๘
กลุ่มชุดดินที่_๒๙D	๑,๐๓๕.๗๕
กลุ่มชุดดินที่_๔๘C	๑,๒๓๖.๒๖
กลุ่มชุดดินที่_๔๘D	๑,๐๓๔.๙๗
กลุ่มชุดดินที่_๖๒	๑๘๔,๐๕๗.๙๕
รวมพื้นที่	๑๙๗,๖๓๖.๖๒

ที่ตั้ง/ขนาด/กลุ่มชุดดิน	
จังหวัด	อุตรดิตถ์
อำเภอ	น้ำปาด
ตำบล	น้ำไผ่
พื้นที่(ไร่)	๑๘๓,๕๒๕.๐๐
กลุ่มชุดดิน	๖๒

ข้อมูลชุดดิน

กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวดินมีสีน้ำตาลเหลืองหรือแดงเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำหรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินหลายชนิดที่มีเนื้อละเอียดพบบริเวณที่ดอนที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขามีความลาดชันประมาณ ๓-๒๕ % เป็นดินลึกมีการระบายน้ำดีมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ pH ประมาณ ๔.๕-๕.๕ ได้แก่ชุดดินบ้านจ้องเขียงของหนอง-มดแม่แตงปากช่องห้างฉัตรเขาใหญ่และโซคชัยสูงเนิน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่และไม้ผลต่างๆมีส่วนน้อยที่ยังคงสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีความพรุนสูงน้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลางมีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลางน้ำใต้ดินลึกพืชจะขาดน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วงนานดินมีการพังทลายในบริเวณที่มีความลาดชันสูงความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลางเหมาะสำหรับปลูกพืชไร่หรือไม้ผลต่างๆ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๒๙ มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และไม้ผลมากกว่าที่จะนำมาปลูกข้าวหรือทำนาเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชันยากในการที่จะเก็บกักน้ำไว้ปลูกข้าว

ชุดดินที่ ๒๙

การจัดการกลุ่ม

ปลูกพืชไร่ปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดินดินขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูกในช่วงการไถเตรียมดินปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ทำแนวรั้วหญ้าแฝกขวางความลาดเทของพื้นที่ช่วยชลการไหลบ่าของน้ำที่ผิวดินเมื่อฝนตกหนักชุดบดอัดตะกอนเพื่อช่วยชลการไหลบ่าของน้ำที่ผิวดินและยังสามารถใช้น้ำเสริมในการเพาะปลูกนำมาตรการอนุรักษ์และน้ำทางพิชมาใช้ในการปลูกพืชเป็นแถวขวางความลาดเทของพื้นที่การปลูกพืชตระกูลถั่วแซมพืชหลักเป็นต้น

ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่างและดินขาดความชื้นในช่วงใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกอัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดินเมื่อปุ๋ยพืชสดออกดอกได้ประมาณ ๕๐% ปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลักหรือปลูกพืชตระกูลถั่วแซมกับพืชหลักจะช่วยรักษาและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แกดินและยังช่วยเพิ่มความสามารถในการอุ้มน้ำของดินอีกด้วยการใช้ปุ๋ยเช่นถั่วเหลืองถั่วเขียวและถั่วลิสงใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือสูตร ๘-๒๒-๒๔ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่หรือสูตร ๑๐-๒๐-๑๐ อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่ใส่รองกันรองปลูกหรือโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบเมื่อถั่วอายุ ๒๐-๒๕ วัน

ข้าวโพด-ข้าวฟ่างใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐-๗๕ กก./ไร่สำหรับชุดดินที่มีโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำใส่โดยโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบใส่หลังปลูก ๒๐-๒๕ วันหรือใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๔๐-๕๐ กก./ไร่หรือสูตร ๒๓-๒๓-๐ อัตรา ๓๕-๔๕ กก./ไร่หรือสูตร ๒๕-๒๕-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ เลือกใช้สูตรใดสูตรหนึ่งสำหรับชุดดินที่มีโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูงใส่โดยโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบใส่หลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน

ปลูกไม้ผลปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดินปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่
ปัญหาดินมีธาตุอาหารพืชบางอย่างไม่เพียงพอแก่การเจริญเติบโตเช่นมะขามหวานอายุ ๑-๒ ปีควรใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ๓๐-๕๐ กก./ต้น/ปีหรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๔๕๐ กรัม/ต้น/ปีแบ่งใส่ ๓ ครั้งๆละ ๑๐๐, ๑๕๐ และ ๒๐๐ กรัมตามลำดับอายุ ๓-๕ ปีหรือติดผลแล้วควรใส่ปุ๋ยผสมที่มีฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมสูงเช่นสูตร ๑๒-๑๒-๑๗, ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๔-๑๔-๑๔ อัตราที่ใส่ปีละครั้งหนึ่งของอายุต้นมะขามโดยแบ่งใส่ ๒ ครั้งคือช่วงต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝนหว่านให้สม่ำเสมอรอบบริเวณทรงพุ่มห่างจากโคนต้นประมาณ ๓๐ ซม.แล้วพรวนดินกลบอายุเกิน ๖ ปีขึ้นไปหรือมะขามติดผลเต็มที่แล้วให้ใส่ปุ๋ยดังนี้

๑) ระยะพักตัวให้ปุ๋ยทางใบสูตร ๑๑-๔๕-๑๑ หรือ ๑๐-๕๒-๑๗ ให้ทุก ๒-๓ สัปดาห์เพื่อช่วยให้มะขามออกดอกอายุเกิน ๖ ปีขึ้นไปหรือมะขามติดผลเต็มที่แล้วให้ใส่ปุ๋ยดังนี้

๒) ระยะแตกใบอ่อนให้ปุ๋ยทางใบสูตร ๑๑-๔๕-๑๑ หรือ ๑๐-๕๒-๑๗ พ่นทุกๆ ๗ วัน

๓) ระยะเริ่มออกดอกให้ปุ๋ยทางใบสูตร ๑๑-๔๕-๑๑ หรือสูตร ๑๐-๕๒-๑๗ หรือ ๑๕-๓๐-๑๗ ก็ได้

๔) ระยะเริ่มติดฝักพ่นด้วยสารอิมเบลเซลล์ิน ๑ หลอด (๕๐ มิลลิกรัม) ต่อน้ำ ๑๐๐ ลิตรพ่น ๑-๒ ครั้งห่างกัน ๗-๑๐ วัน

๕) ระยะติดฝักเล็กให้ปุ๋ยทางใบสูตร ๓๐-๒๐-๑๐ อัตรา ๒-๓ ช้อนแกง/น้ำ ๒๐ ลิตรพ่น ๒ ครั้งห่างกัน ๗-๑๐ วัน

๖) ระยะฝักขนาดกลางให้ปุ๋ยทางใบสูตรเท่าเช่น ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๒๐-๒๐-๒๐ อัตราที่ใช้ตามคำแนะนำในสลาก

๗) ระยะฝักขนาดใหญ่แล้วให้ปุ๋ยทางใบสูตร ๑๒-๒๒-๓๒ หรือ ๖-๓๐-๓๐ อัตราที่ใช้ตามคำแนะนำในสลาก

ลำไยเตรียมหลุมปลูกใส่ปุ๋ยสูตร ๐-๓-๐ อัตรา ๕๐๐ กรัม/หลุมคลุกเคล้ากับดินในหลุมปลูกก่อนตกผล (๐-๔ ปี) ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๓๐๐-๔๐๐ กรัม/ต้น x อายุปีแบ่งใส่ ๒ ครั้งละเท่าๆกันโดยหว่านให้สม่ำเสมอรอบบริเวณทรงพุ่มห่างจากโคนต้น ๓๐ ซม.แล้วพรวนดินกลบใส่ในเดือนเมษายนและมิถุนายนและใส่ปุ๋ยร่วมสูตร ๑๔-๐-๒๐ หรือ ๑๕-๕-๒๐ อัตรา ๒๐๐-๓๐๐ กรัม/ต้น x อายุปีเป็นการปุ๋ยครั้งที่ ๓ในเดือนสิงหาคมตกผลแล้วใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๓๐๐-๔๐๐ กรัม/ต้น x อายุปีหรือสูตร ๑๕-๓๐-๑๕ อัตรา ๒๕๐-๓๐๐ กรัม/ต้น x อายุปีแบ่งใส่ ๒ ครั้งๆละเท่าๆกันโดยการขุดร่องหรือขุดเป็นหลุมรอบทรงพุ่มลึก

ประมาณ ๒๐-๓๐ ซม.หยอดปุ๋ยลงหลุมแล้วเอาดินกลบใส่หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ๒ ครั้งและใส่ปุ๋ยร่วมหลังติดผลแล้ว ๑ ครั้งโดยใช้สูตร ๑๔-๐-๒๐ หรือ ๑๕-๕-๒๐ อัตรา ๒๐๐-๓๐๐ กรัม/ต้น x อายุปีหรือใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๔-๑๔-๒๑ อัตรา ๕๐๐-๖๐๐ กรัม/ต้น x อายุปีแบ่งใส่ ๓ ครั้งๆละเท่าๆกันคือหลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ๒ ครั้งและหลังติดผล ๑ ครั้ง

กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนเศษหินหรือปนกรวดก้อนกรวดขนาดใหญ่เป็นหินกลมมนถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นดินต่ำกว่า ๕๐ ซม.ดินเป็นสีน้ำตาลสีน้ำตาลปนแดงสีแดงปนเหลืองพบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขามีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๕ % เป็นดินต้นมากมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตรตลอดปี pH ๕.๐-๗.๐ ได้แก่วัสดุอินทรีย์ซากพืชซากสัตว์และมูลสัตว์ที่เน่าเปื่อยเป็นปุ๋ยธรรมชาติบางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม่ไ้เร็ว

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน :ดินต้นมีก้อนกรวดมากความอุดมสมบูรณ์ต่ำมีการกัดกร่อนของดินได้ง่ายที่ความลาดชันสูงสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา

ความเหมาะสมสำหรับพืช : โดยทั่วไปแล้วกลุ่มชุดดินที่ ๔๘ มีศักยภาพไม่ค่อยเหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชไร่พืชผักและไม่ยืนต้นเนื่องจากเป็นดินต้นถึงต้นมากและมีก้อนหินหรือเศษหินที่หน้าผิวดินไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนาเนื่องจากสภาพพื้นที่สูงและดินเก็บกักน้ำไม่อยู่แต่มีศักยภาพพอที่จะใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์และปลูกไม้โตเร็วบางชนิด

ชุดดินที่ ๔๘

การจัดการกลุ่ม

ปลูกพืชไร่ปัญหาดินต้นมีลูกรังปนและดินมีความชื้นในดินต่ำเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินใส่อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดินเมื่อพืชปุ๋ยสดอายุประมาณ ๖๐ วันใช้วัสดุเช่นฟางข้าวเศษหญ้าตอหรืออย่างอื่นคลุมดินระหว่างแถวพืชที่ปลูกการไถเตรียมดินควรให้ลึกไม่น้อยกว่า ๒๐ ซม.พร้อมกับคลุกเคล้ากับปุ๋ยอินทรีย์หรือวัสดุปรับปรุงดินพัฒนาแหล่งน้ำเสริมในการเพาะปลูกเลือกพันธุ์พืชรากตื้นมาปลูกและมีหน้าดินหนาไม่ต่ำกว่า ๑๕ ซม.ปัญหาดินเกิดการชะล้าง-พังทลาย (โดยเฉพาะชุดดินแมร์มและท้ายางที่มีความลาดสูง) ปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ปลูกแถบหญ้าเช่นหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดินปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลักหรือปลูกพืชเหลื่อมฤดูบริเวณที่มีความลาดเทเกิน ๕% ควรนำมาตรการทางวิธีกลมาใช้เช่นคันดินคันเบนน้ำทางระบายน้ำบ่อดักตะกอนหรือบ่อน้ำในไร่นาปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือเสื่อมลง

ข้าวไร้ปลูกเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๐-๒๕ กก./ไร่หลังข้าวออก ๒๐-๓๐ วันร่วมกับแอมโมเนียมซัลเฟตหรือแอมโมเนียมคลอไรด์อัตรา ๑๐-๒๐ กก./ไร่เป็นการใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ใส่ระยะประมาณ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

มันสำปะหลังใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชใกล้เคียงกันอัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่แบ่งใส่ ๒ ครั้งครั้งแรกใส่รองกันหลุมก่อนปลูกและครั้งที่สองโรยข้างต้นเมื่อมันสำปะหลังอายุ ๒ เดือน

ข้าวโพดใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชใกล้เคียงกันอัตรา ๕๐-๗๕ กก./ไร่แบ่งใส่ ๒ ครั้งแรกใส่รองกันหลุมก่อนปลูกและครั้งที่สองเมื่อข้าวโพดสูงประมาณ ๔๐ ซม.โดยโรยข้างแถวปลูกห่างแถวข้าวโพดประมาณ ๑๕-๒๐ ซม.แล้วพรวนดินกลับ

ปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้นปัญหาดินตื้นมีลูกรังปนและดินมีความชื้นต่ำในช่วงปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่การเตรียมหลุมปลูกควรขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕ x ๗๕ x ๗๕ ซม.หรือโตกว่าแล้วหาหน้าดินหรือดินจากที่อื่นมาคลุกเคล้ากับปุ๋ยอินทรีย์อัตราประมาณ ๒๐-๓๐ กก./หลุมเสร็จแล้วใส่ลงไปหลุมปลูกให้เต็มก่อนที่จะปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นปัญหาดินเกิดการชะล้างพังทลายปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกไม้ผลปลูกพืชตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ปลูกพืชคลุมดินโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่วนอกจากป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดินแล้วยังช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินและรักษาความชื้นในดินอีกด้วยหรือการปลูกพืชแซมระหว่างแถวไม้ผลหรือไม้ยืนต้นขณะที่ยังแผ่กิ่งก้านคลุมดินยังไม่ทั่วถึงหรืออาจปลูกแถบหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความความลาดเทของพื้นที่เป็นช่วงๆเพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดินปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

มะม่วงหิมพานต์ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ต้นร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๓๐๐-๔๐๐ กรัม/ต้นเมื่ออายุ ๑-๒ ปีและใส่อัตรา ๑ กก./ต้นเมื่ออายุ ๓ ปีอายุ ๔-๖ ปีใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑.๕-๕ กก./ต้นอายุ ๗ ปีขึ้นไปใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒-๓ กก./ต้น

ยูคาลิปตัสใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชใกล้เคียงกันดังนี้

ครั้งแรกใส่อัตรา ๕๐ กรัม/ต้นรองกันหลุมก่อนปลูก

ครั้งที่สองใส่อัตรา ๕๐ กรัม/ต้นโรยรอบโคนต้นหลังปลูก ๑๕ วัน

ครั้งที่สามใส่อัตรา ๕๐ กรัม/ต้นโรยรอบโคนต้นตอนปลายฝนเมื่ออายุ ๒-๔ ปีให้ใส่ครั้งละ ๕๐ กรัม/ต้นในต้นและปลายฤดูฝน

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

ลักษณะโดยทั่วไป : ดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ % ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวนี้มีทั้งดินลึกและดินตื้นลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้นมักมีเศษหินก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายทั่วไปส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่นป่าเบญจพรรณป่าเต็งรังหรือป่าดิบชื้นหลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินจนบางแห่งเหลือแต่หินพื้นโผล่ได้แก่ชุดดินที่ลาดชันเชิงซ้อน (Sc) กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : พื้นที่ภูเขาลาดชันมากกว่า ๓๕ % มีการกัดกร่อนของดินได้ง่าย

ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช : ดินกลุ่มที่ ๖๒ มีศักยภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูกพืชเนื่องจากเป็นดินตื้นมีหินโผล่ที่ผิวดินเป็นส่วนใหญ่และพื้นที่เป็นภูเขาสูงชันมีความลาดเทเฉลี่ยเกิน ๓๕ % ยากต่อการชะล้างพังทลายของดินจึงเหมาะสมที่จะรักษาไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

การจัดการดินกลุ่มชุดดินที่ ๖๒ ป้องกันการบุกรุกทำลายป่าถ้ามีการบุกรุกทำลายป่าควรเร่งรัดการปลูกป่าทดแทนและบำรุงรักษาป่าธรรมชาติที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นบริเวณที่ลาดชันและง่ายต่อการชะล้างพังทลายควรนำมามาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมมาใช้ทั้งมาตรการทางเกษตรกรรมและทางวิศวกรรมเช่นเดียวกับกลุ่มดินที่ ๖๑ ที่ได้กล่าวมาแล้ว

ข้อเสนอแนะการใช้ประโยชน์ดังที่กล่าวมาแล้วดินกลุ่มที่ ๖๒ ไม่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ทางการเพาะปลูกหรือทางการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในเขตลุ่มน้ำชั้น ๑ ดังนั้นควรเก็บสงวนหรือรักษาไว้ให้คงสภาพเป็นป่าไม้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารหรือเขตป่าอนุรักษ์อื่นๆ เนื่องจากพื้นที่ส่วนนี้มีลักษณะและคุณสมบัติที่มีผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้ง่ายและรุนแรงในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ควรเป็นการใช้ประโยชน์ในเชิงอนุรักษ์หรือทางด้านวนเกษตร

คำอธิบายสัญลักษณ์ในตารางแสดงความเหมาะสมของดินกับพืชเศรษฐกิจ

สัญลักษณ์แสดงชั้นความเหมาะสมของดิน

สัญลักษณ์ที่แสดงข้อจำกัดของดินที่ทำให้

ดินนั้นไม่ค่อยเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

๑. = ดินมีความเหมาะสม

ก. = มีปัญหาการระบายน้ำไม่ดีหรือระบายน้ำมากเกินไป (d)

๒. = ดินไม่ค่อยเหมาะสม

๓. = ดินไม่เหมาะสม

สัญลักษณ์ประจำกลุ่มชุดดิน (หน่วยที่ดิน)

B = หน่วยที่ดินนั้นมีเปอร์เซ็นต์

ความลาดชัน ๒ – ๕ %

C = หน่วยที่ดินนั้นมีเปอร์เซ็นต์

ความลาดชัน ๕- ๑๒ %

D = หน่วยที่ดินนั้นมีเปอร์เซ็นต์

ความลาดชัน ๑๒ – ๒๐ %

E = หน่วยที่ดินนั้นมีเปอร์เซ็นต์

ความลาดชัน ๒๐ – ๒๕ %

เช่น ๕๐C/๕๑C = บริเวณดังกล่าว

ประกอบด้วยดินหมายเลข๕๐C

และดินหมายเลข๕๑ Cปะปนกันอยู่

แต่มีการทำคันดินกั้นน้ำเพื่อใช้ทำนา

b = หน่วยที่ดินซึ่งไม่เหมาะสมสำหรับทำนา

แต่มีการทำคันดินกั้นน้ำเพื่อใช้ทำนา

hi = หน่วยที่ดินที่พบอยู่ในสภาพภูมิประเทศ

หรือดินบนเป็นดินเชิงอินทรีย์ (๐) อยู่สูงกว่าปกติ

sa = หน่วยที่ดินที่มีคราบเกลือปรากฏ

เกินไปที่จะกักเก็บน้ำได้ (t)

เห็นอยู่บนผิวดิน

ข. = มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินผิวดิน (e)

ค. = มีปัญหาน้ำท่วมหรือน้ำป่าทำให้เสียหายในฤดูเพาะปลูก(ก)

ง. = ดินที่มีชั้นดานแข็ง (c)

จ. = มีปัญหาพืชมักขาดแคลนน้ำ (rn)

ก. = ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ (n)

ข. = ดินที่มีเนื้อดินหรือโครงสร้างไม่เหมาะสม

เช่นค่อนข้างเหนียวหรือเป็นทรายจัด (s)

ซ. = สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม

ณ. = ดินมักขาดแคลนน้ำในฤดูเพาะปลูกถ้าใช้ทำนาหรือปลูกผัก(ว)

ญ. = สำหรับพืชไร่หรือไม้ผลและอื่นๆ

หมายถึงมีปัญหาเรื่องดินชื้นแฉะเกินไป

ฎ. = มีปัญหาความเป็นกรดของดิน (a)

ฏ. = มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องดินมีหินโผล่ยา

การไถพรวน (r)

ฐ. = มีปัญหาเกี่ยวกับดินมีปฏิกิริยาเป็นด่าง (k)

ฑ. = มีปัญหาดินที่มีเกลือหรือดินเค็ม (x)

ฒ. = ดินมีสารสีเหลืองฟางข้าวและมีสภาพ

เป็นกรดจัดเนื่องจากสารไรโซดอยู่ในชั้นดินระดับตื้น (j)

ณ. = สภาพภูมิประเทศมีความลาดชันสูงหรือสภาพพื้นที่อยู่สูง

ด. = ดินมีเศษหินหรือลูกรังปะปนมาก (g)

d = หน่วยที่ดินที่พบชั้นกรวดลูกรังมากกว่า ๓๕ % ในระดับความลึก ๕๐ - ๑๐๐ เซนติเมตร

W = พื้นที่น้ำ

TML = ที่ดินเหมืองแร่ร้าง

ES = ผาชัน

RL = พื้นที่ดินหินโผล่

M = ที่ลุ่มน้ำขัง

S = ที่ลุ่มชื้นแฉะ

SL = ที่ดินหินโผล่

BP = ผาชัน

F = ฟาร์มเลี้ยงสัตว์

๑.๖ ข้อมูลสาธารณูปโภค

- การประปา ตำบลน้ำไผ่ มีแหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภค โดยอาศัยน้ำประปาภูเขา
- การไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้าน จำนวน ๘ หมู่บ้าน
- โทรศัพท์ แหล่งโทรศัพท์สาธารณะ มีดังนี้

หมู่ที่ ๑ เบอร์โทร. ๐๕๕-๔๑๙๐๐๓

หมู่ที่ ๒ เบอร์โทร. ๐๕๕-๔๑๙๐๗๔

หมู่ที่ ๓ เบอร์โทร. ๐๕๕-๔๑๙๐๔๖

หมู่ที่ ๔ เบอร์โทร. ๐๕๕-๔๑๙๐๓๐

หมู่ที่ ๕ เบอร์โทร. ๐๕๕-๔๑๙๐๑๒, ๔๑๙๐๑๓

หมู่ที่ ๖ เบอร์โทร. ๐๕๕-๔๑๙๐๓๒

หมู่ที่ ๗ เบอร์โทร. ๐๕๕-๔๑๙๐๔๘

หมู่ที่ ๘ เบอร์โทร. ๐๕๕-๔๑๙๐๒๘, ๔๑๙๐๒๙

๑.๗ ข้อมูลสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในพื้นที่ตำบลน้ำไผ่

๑. มีสำนักสงฆ์ จำนวน ๘ แห่ง
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำไผ่, ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๔ บ้านห้วยคอม จำนวน ๑ แห่ง
๓. สถานีอนามัยจำนวน ๒ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๔
๔. หอกระจายข่าว มีทุกหมู่บ้าน
๕. โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๔ แห่ง และโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน ๑ แห่ง
๖. หน่วยอนุรักษ์ป่าไม้ จำนวน ๓ แห่ง
๗. หน่วยบริการประชาชน จำนวน ๑ แห่ง
๘. หน่วยปฏิบัติการ ตชด. ๓๑๖ จำนวน ๑ แห่ง

๑.๘ ข้อมูลภัยธรรมชาติ

ตำบลน้ำไผ่ เป็นพื้นที่ตั้งอยู่บนที่ดอนและภูเขา ภัยธรรมชาติที่ประสบคือ น้ำหลากในฤดูฝน ภูเขาพังทลาย ทำให้พืชผลทางการเกษตรที่อยู่ริมห้วยเสียหาย

๑.๙ ข้อมูลด้านสาธารณสุข ของตำบลน้ำไผ่

บุคคลเป้าหมาย	จำนวน (คน)	บุคคลที่ตรวจ		บุคคลที่พบต่ำกว่าเกณฑ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- นักเรียนก่อนประถมศึกษา ที่มี น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์	๗๐	๗๐	๑๐๐	๕	๑๖
- นักเรียนประถมศึกษา ที่มีน้ำหนัก ต่ำกว่าเกณฑ์	๓๕๙	๓๕๙	๑๐๐	๑๙	๑๓.๐๑
- นักเรียนมัธยมศึกษา ที่มีส่วนสูงต่ำ กว่าเกณฑ์	๔๕	๔๕	๑๐๐	๐	๐
- หญิงตั้งครรภ์ ที่มีภาวะโลหิตจาง จากการขาดธาตุเหล็ก	๑๑	๑๑	๑๐๐	๒	๒๘.๕๗

๒. ข้อมูลทางชีวภาพ

๒.๑ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลน้ำไผ่

ชื่อพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	พื้นที่ เสียหาย (ไร่)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคาต่อ หน่วย (บาท/กก.)	จำนวน ครัวเรือน
- ข้าวเหนียว ข้าวไร่	๒,๗๓๒	๒,๗๓๒	-	๒๕๐	๖๘๓	๗.๐๐	๙๘๕
- ข้าวนาปี	๒,๖๔๓	๒,๖๔๓	-	๔๐๖	๑,๐๗๒.๕๕	๗.๐๐	
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๕,๓๒๒	๕,๓๒๒	-	๙๓๖	๔,๙๘๓.๖	๔.๐๐	
- ถั่วลิสง	๕๖	๕๖	-	๑๒๐	๖.๗	๑๔.๐๐	
- ส้มโอ	๙๑.๑	๕๐	-	-	-	-	
- สับปะรด	๒๙๙	๑๘๐	-	๔,๐๐๐	๗๒๐	๔.๐๐	
- ยางพารา	๖๖	-	-	-	-	-	

การใช้เทคโนโลยีการผลิต

ข้าวนาปี ข้าวไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมบริโภคข้าวเหนียว ปลูกไว้เพื่อบริโภค ไม่มีขาย ใช้พันธุ์พื้นเมือง และพันธุ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำ คือ พันธุ์ข้าวไรซ์แม่มจิน มีการใส่ปุ๋ยน้อยมาก การดูแลรักษา มีการกำจัดวัชพืช โดยวิธีกล คือ ใช้มือถอน ไม่มีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรค-แมลง การเก็บเกี่ยวส่วนมากใช้แรงงานคน ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวในปลายเดือนตุลาคม ถึงปลายเดือนพฤศจิกายน

พืชไร่

๑. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑. การใช้พันธุ์ เกษตรกรใช้พันธุ์ลูกผสมของบริษัทต่าง ๆ เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในปริมาณ ๑.๕-๒ กิโลกรัมต่อไร่

๒. การเตรียมดิน โดยการไถ ส่วนตามเขาสูงไม่มีการไถ

๓. การปลูก ส่วนใหญ่เกษตรกรจะปลูกเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมิถุนายน

๔. การเก็บเกี่ยว เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน

๕. การจำหน่าย เกษตรกรจะจำหน่ายผลผลิตในตัวอำเภอและตัวเมืองอุดรดิตถ์

๒. ถั่วลิสง

๑. การใช้พันธุ์ เกษตรกรซื้อพันธุ์จากพ่อค้าในท้องถิ่น เช่น พันธุ์ไทนาน

๒. การปลูก เกษตรกรจะปลูกตามที่ดินใกล้แหล่งน้ำ และนิยมปลูกต้นฝน และปลายฝน ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๔๐-๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ ระยะปลูก ๓๐-๔๕ เซนติเมตร ใช้เมล็ด ๓-๔ เมล็ดต่อหลุม

๓. การดูแลรักษา

- การให้น้ำ อาศัยน้ำฝน และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

- การใส่ปุ๋ย เกษตรกรไม่มีการใส่ปุ๋ย แต่มีบางส่วนใช้ปุ๋ยคอกเพียงอย่างเดียว

- การป้องกันกำจัดศัตรูพืช จะพบนอนม้วนใบเพียงเล็กน้อย หนูนานจะเข้าทำลายช่วงติดฝัก เกษตรกรกำจัดโดยการไถยาเบื่อและกับดัก แต่ไม่ทำลายจนเกิดความเสียหายมาก

- การเก็บเกี่ยว เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายน และทำการขายฝักแห้ง ขายเป็นถังในราคาถังละ ๖๕-๗๐ บาท โดยมีพ่อค้าในท้องถิ่นมารับซื้อ

๓. สับปะรด

เกษตรกรส่วนใหญ่ จะปลูกตามไหล่เขาและปลูกแซมไม้ผล ตำบลน้ำไผ่มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ประมาณ ๑๘๗ ไร่ ผลผลิตจำหน่ายในตำบลใกล้เคียงและอำเภอ

๔. ไม้ผล

ตำบลน้ำไผ่ มีพื้นที่ไม้ผล ๕๗๔.๒ ไร่ ไม้ผลที่ปลูกมีส้มโอ มะม่วง มะขาม ลำไย กัลย

๕. ยางพารา หมู่ที่ ๗,๕,๖ ตำบลน้ำไผ่มีเกษตรกรปลูกยางพารา ปี ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖ ไร่
๙ ราย

ระบบการปลูกพืช

ระบบที่ ๑	สภาพพื้นที่	การจัดระบบพืชเหลื่อมฤดู	ระบบการปลูกพืช/แซม
๑	นาข้าว	ข้าว ถั่วลิสง	ข้าว ถั่วลิสง
๒	พืชไร่	ข้าวไร่ ข้าวโพด ถั่วลิสง สับปะรด ชิง	ข้าวโพด ถั่วลิสง
๓	ไม้ผล	มะม่วง ส้มโอ มะขาม ลำไย เงาะ	กล้วย

๒.๒ ปฏิทินกิจกรรมในการปลูกพืช

ชนิดพืช	ปฏิทินการปลูกพืช											
	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
ข้าวนาปี						←	→				→	
ข้าวไร่					←	→					→	
ส้มโอ	←											→
สับปะรด	←											→
ถั่วลิสง				←	→					→		
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์				←	→				→			

๒.๓ สภาพการผลิตสัตว์

ปศุสัตว์

สภาพการเลี้ยงสัตว์ในตำบลน้ำไผ่ ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้ขาย และบริโภคในครัวเรือน ซึ่งจะเลี้ยงตามไหล่เขาและหัวไร่ ปลายนา สัตว์ที่เลี้ยงในตำบลน้ำไผ่ มีดังนี้

๑. โค เป็นโคพันธุ์พื้นเมือง เลี้ยงตามไหล่เขา ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อจำหน่าย
๒. กระบือ เป็นกระบือพันธุ์พื้นเมือง เลี้ยงไว้ขายและใช้งานเป็นส่วนน้อย
๓. สุกร มีการเลี้ยงทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นสุกรพื้นเมือง
๔. ไก่ ส่วนใหญ่เลี้ยงเกือบทุกครัวเรือน เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคและจำหน่ายในหมู่บ้าน เป็นไก่พันธุ์พื้นเมือง

ประมง

ตำบลน้ำไผ่ เป็นพื้นที่ภูเขา เกษตรกรทำการประมงไม่ค่อยมี แต่จะใช้วิธีกันล่าห้วยไว้เพื่อเลี้ยงปลาช่วงหน้าแล้ง

๒.๔ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองตรอน ภูเมี่ยง

๒.๕ แหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลน้ำไผ่ มีบ่อบาดาล เป็นประเภทบ่ออุบ-บริโภค ใช้ได้ น้ำจืดจำนวน ๑๐ บ่อ ดังนี้

๑. บ้านวัดโพทันทน์ หมู่ที่ ๑ บ้านนาฝักฮาด ตำบลน้ำไผ่ อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ความลึก ๘๐ เมตร ความลึกพัฒนา ๑๒ เมตร ปริมาณน้ำ ๔ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๙ เมตร

๒. บ้านเพื่อนพึ่ง(ภา)น้ำใจไทย หมู่ที่ ๒ บ้านห้วยเตือ ตำบลน้ำไผ่ อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ความลึก ๑๒๒ เมตร ความลึกพัฒนา ๑๒ เมตร ปริมาณน้ำ ๕ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๔๖ เมตร

๓. หมู่บ้านเพื่อนพึ่งพาสภาอากาศไทย หมู่ที่ ๓ บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ความลึก ๑๓๒ เมตร ความลึกพัฒนา ๑๘ เมตร ปริมาณน้ำ ๔ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๑๕ เมตร

๔. หมู่บ้านเพื่อนพึ่งพาสภาอากาศไทย หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยคอม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ความลึก ๑๒๒ เมตร ความลึกพัฒนา ๑๘ เมตร ปริมาณน้ำ ๖ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๓๐ เมตร

๕. โรงเรียนบ้านห้วยคอม หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยคอม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ความลึก ๕๖ เมตร ความลึกพัฒนา ๒๔ เมตร ปริมาณน้ำ ๕ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๑๐ เมตร

๖. บ้านห้วยเนียม หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยเนียม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ความลึก ๗๔ เมตร ความลึกพัฒนา ๗๔ เมตร ปริมาณน้ำ ๗ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๑๒ เมตร

๗. ประปาบ้านห้วยเนียน หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยเนียม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ความลึก ๙๒ เมตร ความลึกพัฒนา ๑๘ เมตร ปริมาณน้ำ ๕ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๔๒ เมตร

๘. โรงเรียนบ้านเพี้ย หมู่ที่ ๖ บ้านเพี้ย ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ความลึก ๑๓.๐๑ เมตร ปริมาณน้ำ ๔.๕๕ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๙.๑๕ เมตร

๙. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมู่ที่ ๗ บ้านกกหมอนแก้ว ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ความลึก ๑๐๒ เมตร ความลึกพัฒนา ๑๐๒ เมตร ปริมาณน้ำ ๑.๑๓ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๔.๕ เมตร

๑๐. วัดปางขามป้อม หมู่ที่ ๘ บ้านปางขามป้อม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ความลึก ๙๒ เมตร ความลึกพัฒนา ๑๘ เมตร ปริมาณน้ำ ๖ ลูกบาศก์เมตร ระดับน้ำปกติ ๑๓ เมตร

สรุปบ่อบาดาลในพื้นที่ตำบลน้ำไผ่ ความลึกเฉลี่ย ๘๘.๕ เมตร ความลึกพัฒนาเฉลี่ย ๒๙.๖ เมตร ปริมาณน้ำเฉลี่ย ๔.๗๗ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำปกติ ๑๙.๐๖ เมตร

๓. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๓.๑ พื้นที่การใช้ประโยชน์ของตำบลน้ำไผ่

พื้นที่ทั้งหมดของตำบลน้ำไผ่	๒๑๕,๖๒๕ ไร่
พื้นที่การเกษตร	๑๖,๓๓๘ ไร่
พื้นที่อยู่อาศัย	๖๘๐ ไร่
พื้นที่ถือครอง	๑๑,๖๕๖ ไร่
พื้นที่ป่าไม้	๑๘๖,๙๕๑ ไร่

พื้นที่การเกษตร สามารถแยกได้ดังนี้

พื้นที่นา	๒,๐๖๖.๓ ไร่
พื้นที่ไร่	๑๓,๕๙๖ ไร่
พื้นที่ไม้ผล	๖๒๐.๒ ไร่
พืชผัก	๕๔.๓ ไร่
พืชสวน	๖๖ ไร่

๓.๒ สิทธิในที่ดินทำกิน

เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเองเป็นจำนวน ๒๐% ของทั้งตำบล ส่วนใหญ่เป็นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ เพราะพื้นที่เป็นภูเขาสูง

๓.๓ อาชีพ ประชากรของตำบลน้ำไผ่ มีการประกอบอาชีพการเกษตร ๙๐% ของจำนวนประชากรทั้งหมด ที่เหลือมีอาชีพค้าขาย หรือรับจ้าง และขายของป่าเป็นบางส่วน แรงงานส่วนใหญ่ เป็นแรงงานผู้สูงอายุ แรงงานบางส่วนไปรับจ้างต่างถิ่น

๓.๔ รายได้ รายได้ของเกษตรกรตำบลน้ำไผ่ จากมูลค่างรวมทั้งตำบลในภาคเกษตร มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนประมาณ ๓,๕๐๐ บาท/ปี

๓.๖ การรวมกลุ่มเกษตรกรและเงินทุนของกลุ่ม

เกษตรกรตำบลน้ำไผ่ มีการรวมกลุ่มผู้ปลูกไม้ผลทุกหมู่บ้าน มีกลุ่มสหกรณ์, กลุ่มผู้ปลูกข้าวไร่, กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (กลุ่มธรรมชาติ) และกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ๑ แห่ง กลุ่มส่วนใหญ่ได้รับปัจจัยการผลิตเป็นทุนหมุนเวียนของกลุ่ม

๓.๗ แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

เกษตรกรกู้เงินเพื่อทำการเกษตร โดยแหล่งเงินกู้มีดังนี้

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาน้ำปาด

๒. สหกรณ์การเกษตรอำเภอ น้ำปาด

๓. กองทุนหมู่บ้าน

๓.๘ ข้อมูลการตลาด

ตำบลน้ำไผ่ ไม่มีตลาดกลางการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร แต่จะมีพ่อค้ามารับซื้อตามหมู่บ้าน หรือเกษตรกรนำไปขายเองในตัวเมืองจังหวัดอุดรดิตถ์

๓.๙ ภาวะหนี้สิน

เกษตรกรมีภาวะหนี้สินมากเนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรไม่ค่อยดี เพราะต้องอาศัยน้ำฝนในการทำ การเกษตรเพียงอย่างเดียว ช่วงที่ฝนแล้งพืชที่ปลูกก็จะได้รับเสียหาย

๓.๑๐ กองทุนหมู่บ้าน และผลการดำเนินงาน

ตำบลน้ำไผ่ มีกองทุนหมู่บ้านโดยให้สมาชิกในหมู่บ้านกู้ยืม และมีดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้จะมีคณะกรรมการของกองทุนเป็นผู้ดำเนินกิจการ สำหรับผลการดำเนินงานจัดอยู่ในระดับปานกลาง

๔. ข้อมูลด้านสังคม

๔.๑ จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลน้ำไผ่มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน รายละเอียดดังนี้

หมู่ที่ บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
๑.นาผักฮาด	๒๓๕	๓๙๐	๓๓๖	๗๒๖
๒.ห้วยเตือ	๑๖๐	๒๕๗	๒๓๒	๔๘๙
๓.ต้นขุ่น	๑๑๙	๒๐๒	๒๐๘	๔๑๐
๔.ห้วยคอม	๑๔๒	๒๖๘	๒๖๓	๕๓๑
๕.ห้วยเนียม	๑๕๑	๒๙๔	๒๗๘	๕๗๒
๖.บ้านเพี้ย	๙๒	๒๐๒	๑๗๘	๓๘๐
๗.กกม่อนแก้ว	๖๕	๑๑๒	๑๐๙	๒๒๑
๘.ปางขามป้อม	๑๔๙	๒๙๘	๒๙๕	๕๙๓
รวม	๑,๑๑๓	๒,๐๒๓	๑,๘๙๙	๓,๙๒๒

๔.๒ พื้นที่/สภาพการถือครอง

ตำบลน้ำไผ่ พื้นที่ส่วนมากเป็นเขา ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๒๑๕,๖๒๕ ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ๑๖,๓๓๘ ไร่ พื้นที่อาศัย ๖๘๐ ไร่ พื้นที่ถือครอง ๑๑,๖๕๖ ไร่ พื้นที่ป่าไม้ ๑๘๖,๙๕๑ ไร่

๔.๓ ประวัติความเป็นมาของสมาชิกในชุมชนรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

ตำบลน้ำไผ่ ประกอบด้วย ๘ หมู่บ้าน เป็นตำบลที่มีสภาพพื้นที่เป็นป่าเขา ราษฎรส่วนมากอาศัยอยู่ในเขตป่าสงวน มีอาชีพทำไร่ และทำนาเป็นบางส่วน โดยอาศัยน้ำฝนและลำน้ำห้วย เช่น ลำห้วยเมียง, ลำห้วยพังงา, ลำห้วยทราย, ลำห้วยเตือ และคลองตรอน ในการประกอบอาชีพการเกษตรและอุปโภค บริโภค เหตุที่ได้ชื่อว่า “น้ำไผ่” เพราะแต่ก่อนในพื้นที่เหล่านี้มีไม้ไผ่เป็นจำนวนมาก ราษฎรได้อพยพเข้าไปทำไร่และตั้งหลักฐานอยู่รวมกันเป็นหลายหมู่บ้าน จึงได้ตั้งชื่อว่า ตำบลน้ำไผ่

๔.๔ ขนบธรรมเนียมประเพณี, พิธีกรรม, อิทธิพลทางความคิด

ขนบธรรมเนียมประเพณี มีการเคารพนับถือผู้เฒ่าผู้แก่ มีการรดน้ำดำหัว เมื่อวันสงกรานต์ นับถือศาสนาพุทธ มีพิธีกรรมต่าง ๆ ตามวันสำคัญ อิทธิพลทางความคิด ราษฎรจะพัฒนาตนเองและครอบครัวอยู่ตลอดเวลา รับเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้

๔.๕ การศึกษา/ศาสนา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	โรงเรียน	วัด / สำนักสงฆ์
๑	นาผักฮาด	๑	๑
๒	ห้วยเตือ	๑	๑

๓	ต้นขนุน	๑	๑
๔	ห้วยคอม	๑	๑
๕	ห้วยเนียม	๑	๑
๖	เพี้ย	๑	๑
๗	กกหม่อนแก้ว	-	๑
๘	ปางขามป้อม	-	๑

๔.๖ ผู้นำ ผู้ใหญ่บ้าน,กำนัน

หมู่ที่ ๑ บ้านนาฝักฮาด นายสมเกียรติ คำทุม	เบอร์โทร ๐๘๔-๘๑๒๖๑๘๘
หมู่ที่ ๒ บ้านห้วยเตี๋ย นายสมนึก นาลา	เบอร์โทร ๐๘๑-๐๔๖๓๕๘๑
หมู่ที่ ๓ บ้านต้นขนุน นางภรณ์ทิรา แก้ววังอ้อ	เบอร์โทร ๐๘๙-๒๖๙๗๗๓๖
หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยคอม นายบุญสอน คำเวียง	เบอร์โทร ๐๘๒-๒๐๗๙๔๙๐
หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยเนียม นายปรีชา โคทอง(กำนัน)	เบอร์โทร ๐๘๗-๘๔๗๘๘๖๕
หมู่ที่ ๖ บ้านเพี้ย นายจันทร์ โอตประภัย	เบอร์โทร ๐๘๖-๒๐๔๓๕๙๙
หมู่ที่ ๗ บ้านกกหม่อนแก้ว นายเพ็ง นาคเครือมี	เบอร์โทร ๐๘๙-๕๖๔๐๓๘๖
หมู่ที่ ๘ บ้านปางขามป้อม นายสุรสิทธิ์ วงษ์ชัยบุตร	เบอร์โทร ๐๘๖-๑๕๐๑๔๘๒

๔.๗ การรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์อาชีพ

การผลิตพืชหรือกิจกรรมที่เหมือนกัน แต่ไม่ได้รวมกลุ่มกันขาย มีกลุ่มเกษตรกรดังนี้

- กลุ่มผู้ปลูกไม้ผล
- กลุ่มทอผ้า
- กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- กลุ่มสหกรณ์การเกษตร
- กลุ่มสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- กลุ่มโครงการส่งเสริมการปลูกข้าวไร่พันธุ์ดี
- กลุ่มผู้ปลูกถั่วลิสงโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้

บทที่ ๓

การจัดเวทีประชาคม

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้เชิญผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้แทนผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล โครงการชลประทาน ธนาครเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดวัตถุประสงค์ ความจำเป็น ความสำคัญ ของการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการทำการเกษตรในปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค และคัดเลือกชนิดสินค้าที่จะจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมรายตำบลของตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

การวิเคราะห์ศักยภาพและสภาพแวดล้อมของตำบล

การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลของสภาเกษตรกรจังหวัดอุตรดิตถ์ในครั้งนี้ มีหลักการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ มุ่งเน้น ๕ ประเด็นสำคัญ โดยใช้สินค้าที่สำคัญเป็นตัวตั้ง พื้นที่ตำบลเป็นศูนย์กลาง และเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาในเรื่องที่ก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่าย แก้ปัญหาหนี้สิน สภาเกษตรกรจังหวัดอุตรดิตถ์ จึงจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกษตรกรในตำบลช่วยกันแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจเลือกสินค้า (อาชีพ) ที่จะก่อให้เกิดรายได้ และเหมาะสมกับตำบลมากที่สุด ส่วนสินค้าเกษตรอื่นๆก็ให้มีแผนพัฒนาตามความจำเป็นและเหมาะสมควบคู่กันไป

สภาพปัญหาด้านการเกษตร

๑. ปัญหาด้านกายภาพ

๑.๑. การคมนาคม ตำบลน้ำไผ่ มีถนนลาดยางตลอด แต่เป็นภูเขาสูงและคดเคี้ยวไม่สามารถผ่านไปยังตำบลอื่นได้ต้องย้อนกลับทางเดิม การเดินทางมาติดต่อราชการที่อำเภอน้ำปาด ต้องมาแต่เช้า เพราะมีรถโดยสารเที่ยวเดียว และกลับตำบลน้ำไผ่เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๑.๐๐ น.

๑.๒ แหล่งน้ำ การเกษตรส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนและน้ำจากลำห้วยต่าง ๆ พื้นที่การเกษตรเป็นที่ยอดและที่ราบสูง น้ำไม่ถึง ไม่มีท่อนักันน้ำไว้ในฤดูแล้ง จึงทำให้การผลิตพืชฤดูแล้งมีน้อย

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝนจะมีไม่แน่นอน จะมีมากช่วงต้นฤดู คือ เดือนพฤษภาคม และมักขาดช่วงเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ข้าวโพดส่วนมากกำลังออกดอก ทำให้ผลผลิตข้าวโพดตกต่ำ

๒. ปัญหาด้านชีวภาพ

๒.๑ การใช้พันธุ์ข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ ใช้พันธุ์พื้นเมือง และพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริมเป็นบางส่วน ปัญหาคือ เกษตรกรใช้พันธุ์ข้าวติดต่อกันหลายปี และไม่มีการคัดพันธุ์ ทำให้ผลผลิตต่ำ คุณภาพไม่ดี

๒.๒ เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเป็นพันธุ์ลูกผสมชั่วที่ ๑ ไม่สามารถนำมาต่อพันธุ์ได้และมีราคาแพง

๒.๓ การดูแลรักษาไม่ผล เกษตรกรยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการดูแลรักษา ป้องกันการเกิดโรคแมลง ทำให้ผลผลิตไม่มีคุณภาพ

๒.๔ การใช้พันธุ์ถั่วลิสง เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งซื้อพันธุ์ต่อ ๆ กันมาเป็นช่วง ๆ โดยไม่มีการคัดเลือกพันธุ์ ทำให้ผลผลิตต่ำ

๒.๕ ปัญหาเกี่ยวกับพันธุ์ โค-กระบือ เพราะยังไม่มีมีการปรับปรุงพันธุ์ และพื้นที่ทำการเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง เลี้ยงปล่อยตามป่า และหัวไร่ปลายนา

๒.๖ ปัญหาด้านการประมง สภาพการประมงในตำบลน้ำไผ่ ส่วนใหญ่จะกันลำห้วยเพื่อเลี้ยงปลาในฤดูแล้ง และช่วงหน้าฝน ฝนจะตกหนักทำให้ทำนบที่กันน้ำพังเสียหาย

๓. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

๓.๑ ปัญหาด้านแรงงานเกษตร แรงงานของตำบลน้ำไผ่ ส่วนมากใช้แรงงานภายในครอบครัว และลงแขกกัน ส่วนฤดูแล้งมีการเคลื่อนย้ายไปทำงานใกล้อำเภอและต่างจังหวัด โดยกลับมาช่วงถึงฤดูเพาะปลูก

๓.๒ ปัญหาด้านคุณภาพชีวิต ด้านที่อยู่อาศัย เกษตรกรตำบลน้ำไผ่ยังมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร ไก่ต้อนบ้าน ซึ่งทำให้เกิดการระบาดของโรคบางชนิดได้ง่าย โดยเฉพาะฤดูฝน มูลของสัตว์เลี้ยงจะเนอะเนะ และมีน้ำขัง

๔. ปัญหาสังคม

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มธรรมชาติ จึงสรุปปัญหาและสาเหตุ ได้ดังนี้

๑. สมาชิกขาดความสามัคคีและความศรัทธาต่อกลุ่ม

๒. สมาชิกจำเป็นต้องใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมของตนเอง ไม่มีเวลาให้กลุ่ม

๓. สมาชิกขาดความรู้และการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินกิจกรรม

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน โดยสรุป

๑. รายได้น้อย ผลผลิตต่ำ

๒. ขาดเมล็ดพันธุ์ดี

๓. ขาดความรู้ และความชำนาญในการประกอบอาชีพ

๔. ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน จึงบุกรุกเขตป่าสงวน

๕. ศักยภาพของชุมชน

๕.๑ ตำบลน้ำไผ่ มีของป่าและมีไม้ไผ่เป็นจำนวนมาก

๕.๒ มีพืชผลทางการเกษตร เช่น ส้มโอ สับปะรด ข้าวโพด และถั่วลิสง

๕.๓ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม

๖. วิสัยทัศน์ของชุมชน

๖.๑ ฝันของบุคคล

- ราคาสินค้าเกษตรให้ดีขึ้น

- ช่วยเหลือ สนับสนุนปัจจัยการผลิต

- มีเครื่องอำนวยความสะดวกในครัวเรือน
- ไม่มีภาระและหนี้สินต่าง ๆ
- อยากรู้สึกอยู่ดีกินดี

๖.๒ ฝันของชุมชน

- ตำบลมีเศรษฐกิจดี
- มีอาชีพเสริมรายได้ในฤดูแล้ง
- อยากรู้เห็นเกษตรกรมีการรวมกลุ่มสามัคคีกัน

๖.๓ ฝันที่เป็นไปได้

- ส่งเสริมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี มีคุณภาพ
- การพัฒนาคุณภาพชีวิต
- มีแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

วิเคราะห์ศักยภาพและสภาพการเกษตร

๑. การประกอบอาชีพของชุมชน

การประกอบอาชีพของเกษตรกรตำบลน้ำไผ่ เดิมปลูกข้าวโพดเป็นอาชีพหลักเพื่อจำหน่าย และได้รับความรู้และศึกษาดูงานจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้พัฒนาอาชีพการเกษตรจากไร่ข้าวโพด มาปลูกไม้ผล หรือปลูกพืชชนิดอื่น อาชีพเสริมที่ทำรายได้ที่ดีกว่าการปลูกข้าวโพด หรือ การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อลดภาวะเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ หรือราคาผลผลิต

๒. ลักษณะการผลิตเทคนิคระบบ

พืช ลักษณะการผลิตด้านพืชมีการใช้ปุ๋ยเคมีเกินความจำเป็น และมีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ไม่ถูกต้องใช้ในปริมาณที่มาก

ประมง มีการเลี้ยงน้อยมาก เกษตรกรเลี้ยงปลาในวงบ่อเพื่อการบริโภคเท่านั้น

ปศุสัตว์ ปัจจุบันมีการเลี้ยงวัวเนื้อ กระบือ ซึ่งเกษตรกรจะเลี้ยงแบบปล่อยหากินตามธรรมชาติ ส่วนการเลี้ยงสุกรจะเป็นลักษณะการเลี้ยงขุนไว้หลังบ้านมีจำนวนไม่มาก

๓. ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิตผลตอบแทนที่ได้

๑. สภาพดินฟ้าอากาศ

- สภาพเป็นพื้นที่ลาดชันเสี่ยงต่อดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก
- ฤดูแล้งขาดแคลนน้ำทำการเกษตร

๒. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพงเนื่องจากขีดความสามารถในการผลิตเองยังต่ำ

๔. กลยุทธ์ทางเลือก

ที่	กิจกรรมที่เหมาะสม	แนวทาง,เหตุผล,ข้อจำกัด	พื้นที่เหมาะสม
๑.	ปรับปรุงแนวทางการประกอบอาชีพ	ลดต้นทุนการผลิตใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	หมู่ที่ ๑-๘
๒.	ส่งเสริมให้ใช้พันธุ์ดี (พืช,สัตว์)	ผลผลิตต่ำ ปรับปรุงผลผลิต	หมู่ที่ ๑-๘
๓.	ส่งเสริมให้มีอาชีพเสริม	มีรายได้ตลอดปี	หมู่ที่ ๑-๘
๔.	การอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม	ลดการใช้สารเคมี เพื่อคุณภาพชีวิตสภาพแวดล้อม	หมู่ที่ ๑-๘
๕.	พัฒนาความเป็นอยู่และคุณภาพทรัพยากรมนุษย์	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม	หมู่ที่ ๑-๘

ปัญหาด้านการเกษตรและแนวทางแก้ไข

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ศักยภาพด้านการผลิตพืชไร่ (ข้าวโพด) - ต้นทุนการผลิตสูง - ผลผลิตต่อไร่ต่ำและราคาไม่แน่นอน - ความชื้นสูง	- ปัจจัยการผลิตแพง - ขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ - แรงงานปลูก-เก็บเกี่ยว - ปลูกหลายครั้ง/ภัยธรรมชาติ	- ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด - การผลิตปุ๋ยชีวภาพเปลี่ยนแนวคิดในการใช้ปุ๋ยเคมี ในปริมาณที่มากเกินไปจนความจำเป็นและใช้ปุ๋ยไม่ถูกกัลบระยะการเจริญเติบโต - จัดทำแปลงเมล็ดพันธุ์ชุมชน
ศักยภาพการผลิต (ข้าวนาปี) ผลผลิตต่ำ	- เมล็ดพันธุ์ดียังกระจายไปไม่ถึง - ภัยธรรมชาติ - การใช้ปุ๋ย ไม่ถูกต้อง	- จัดทำแปลงเมล็ดพันธุ์ชุมชน - ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินปุ๋ยชีวภาพ - ลดการใช้สารเคมี ส่งเสริมสมุนไพร ในการป้องกันกำจัดโรคแมลง-ศัตรูพืช

ศักยภาพในการผลิตไม้ผล - ราคาตกต่ำ - โรค-แมลง - การบำรุงรักษา	- คุณภาพยังไม่เป็นที่ยอมรับของตลาดส่วนใหญ่ - วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว และเทคโนโลยีการผลิต ยังไม่ทั่วถึง - ขาดการส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือก เช่น กล้วยน้ำว้า	- รวมกลุ่มผู้ปลูก ให้ความรู้ - รวมกันซื้อปัจจัยการผลิต และรวมกันขายผลผลิต - การแปรรูปและการถนอมอาหาร - ส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือก เช่น กล้วยน้ำว้า รวมทั้งการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร
ศักยภาพการเกษตรในฤดูแล้ง	- พื้นที่เหมาะสมมีน้อย - แหล่งน้ำธรรมชาติไม่พอเพียง - ไม่มีอาชีพเสริม	- การขุดสระน้ำ การทำฝายกักเก็บน้ำ ขุดบ่อน้ำบาดาล - การเกษตรแบบผสมผสาน - รวมกลุ่มกิจกรรมแปรรูป ถนอมอาหาร วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่น - หาแหล่งเงินทุนและตลาดรองรับ

การวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรที่มุ่งเน้น ๔ ประเด็นสำคัญ

จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่ตำบลน้ำไผ่ที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหา ๔ ประเด็น คือ ๑) หนี้สินเกษตรกร ทั้งหนี้ในระบบและนอกระบบ ๒) ที่ดินทำกิน ๓) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และ ๔) สวัสดิการสิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนี้

๑. ปัญหาหนี้สินเกษตรกร มีเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นหนี้สินในระบบ และต้องการให้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาจำนวน ๒๖ ราย และมีหนี้สินนอกระบบ ๑๑ ราย รวม ๓๗ ราย โดยมีสาเหตุคือ ในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรไม่ดี เกษตรกรมีรายได้น้อยลง ภาวะหนี้สินเกษตรกร จึงเป็นปัญหาไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้ และหนี้สินนอกระบบ ๑๑ ราย โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใกล้เคียง ทำข้อตกลงที่ช่วยเหลือให้เข้าสู่ระบบ

แนวทางการพัฒนา

๑. ประสานสถาบันการเงินที่เกษตรกรได้กู้ยืม ให้ชะลอการชำระหนี้แก่เกษตรกรที่มีความประสงค์จะ
ให้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหา
๒. การปรับโครงสร้างหนี้สินใหม่
๓. ส่งเสริมและพัฒนาสร้างรายได้เสริม อาชีพเสริมแก่เกษตรกรผู้ที่ได้รับผลกระทบ

๒. ปัญหาที่ดินทำกิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกิน บางราย
บุกรุกป่าไม้ป่าสงวนเพื่อดำรงชีวิต สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว เกษตรกรที่ต้องการช่วยเหลือ ๑๒๐ ราย พื้นที่เขต
ป่าไม้ ๖๐ ราย เพื่อทำการเกษตร ปลุกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะม่วงหิมพานต์ ถั่วลิสง ข้าว และพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
๖๐ ราย เพื่อทำการเกษตร ปลุกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะม่วงหิมพานต์ ถั่วลิสง ข้าว ให้เกษตรกรได้จัดสรรที่ดินให้ทำ
กิน

แนวทางการพัฒนา

ประสานหน่วยงานในพื้นที่พิจารณาจัดสรรที่ดินสาธารณะให้แก่เกษตรกรเพื่อทำกิน ทำข้อบันทึกข้อตกลง
ร่วมกัน และพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบ

๓. ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่ในพื้นที่แหล่งน้ำธรรมชาติอยู่ในเขตอนุรักษ์ ป่าไม้ ป่าสงวน
เป็นคลอง ห้วยต้นเงิน ขุดลอกห้วย หนอง คลอง บึง มีระบบประปาภูเขา ปัจจุบันมีสภาพชำรุด ท่อส่งน้ำใช้การ
ไม่ได้เท่าที่ควร โดยมีเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนต้องการให้ดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไข จำนวน ๖๐ ราย
และบ่อบาดาล ก่อสร้างระบบคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร

แนวทางการพัฒนา

ผู้นำชุมชนร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่จัดประชุมหมู่บ้านและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรร
งบประมาณดำเนินการขุดลอกคลอง หนอง บึงที่ต้นเงิน ซ่อมแซมระบบประปาภูเขา ระบบส่งน้ำ ก่อสร้างฝาย
ชะลอน้ำกักเก็บน้ำเพื่อให้ในฤดูแล้ง ก่อสร้างฝายตามพระราชดำริ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล

๔. ปัญหาสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม จากการสำรวจเกษตรกรผู้ได้รับความ
เดือดร้อน ไม่มี เพื่อให้การดำรงชีวิตมีความมั่นคงในพื้นที่ตำบลเห็นควรพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เพิ่มขึ้นแก่
เกษตรกร ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่อันจะเป็นประโยชน์อย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์สินค้า(อาชีพ)ที่จะมุ่งเน้นเป็นหลัก

จากการจัดทำประชาคมทุกหมู่บ้าน ตำบลน้ำไผ่ ได้เห็นชอบสินค้าเกษตร คือ ถั่วลิสง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วขาว ถั่วเขียว
เหมาะสมกับการส่งเสริมและพัฒนา ยกฐานะเป็นสินค้าเกษตรของตำบลน้ำไผ่ โดยการศึกษา
รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล การเปรียบเทียบสินค้าเกษตรที่สำคัญ

สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาด้านสินค้าเกษตร(เด่น)

ปัญหา	สภาพปัญหา / สาเหตุ
๑. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑. ค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงราคาแพง ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูง จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๒. ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน และไม่พอเพียงกับเกษตรกร จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๓. ราคาผลผลิตตกต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคารับซื้อ จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๔. ไม่มีตลาดกลาง รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๘ หมู่บ้าน
๒. ข้าว	๑. ค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงราคาแพง ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูง จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๓. ราคาผลผลิตตกต่ำ จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๔. ไม่มีตลาดกลาง รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๘ หมู่บ้าน
๓. กล้วยน้ำว่า	๑. ค่าพันธุ์ที่มีคุณภาพ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงราคาแพง ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงจำนวน ๘ หมู่บ้าน ๒. พื้นที่ปลูกไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๓. ขาดองค์ความรู้ด้านการผลิต การป้องกันแมลงศัตรูพืช โรคระบาด จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๔. พ่อค้าคนกลางกดราคารับซื้อ จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๕. ไม่มีตลาดกลาง รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๘ หมู่บ้าน

แนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตร

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเก็บกักน้ำทำการเกษตร ฝายชะลอน้ำ บ่อบาดาล
- จัดให้ความรู้ด้านการผลิตที่มีคุณภาพ ลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมอาชีพเสริมซึ่งมีปัจจัยการผลิตในพื้นที่ ให้ความรู้ด้านการแปรรูปที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานสินค้าเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาด
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรให้สามารถบริหารจัดการตนเองที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นประโยชน์แก่สมาชิก กลุ่มเกษตรกร
- จัดตั้ง/ก่อสร้างตลาดกลาง รวบรวมผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ตำบล เพื่อลดการเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- จัดตั้ง/ก่อสร้างร้านค้าชุมชน เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการค้าสินค้าการเกษตรให้มีระบบ ครบวงจร

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลน้ำไผ่

๑. วิสัยทัศน์

“พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานสู่อุตสาหกรรมเกษตร”

๑. พันธกิจ

๑. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
๒. ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาดให้มีคุณภาพสินค้าเกษตร
๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรให้มีการบริหารจัดการ และดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดการค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเชื่อมโยงเครือข่ายการค้าอย่างเป็นระบบ

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ประเด็นที่ ๑. พัฒนาโครงสร้างการเกษตร

ประเด็นที่ ๒. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตของเกษตรกรให้ผลผลิตมีคุณภาพ การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูปผลผลิต

ประเด็นที่ ๓. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร

ประเด็นที่ ๔. พัฒนาตลาดรองรับและรวบรวมผลผลิตของกลุ่มเกษตรกร

๔. แผนงาน/โครงการพัฒนา

ที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	หน่วยงาน สนับสนุน	หมายเหตุ
๑.	การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	๑๖ แห่ง		←→		สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น/ โครงการ ชลประทาน และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	

ที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	หน่วยงาน สนับสนุน	หมายเหตุ
๒.	การพัฒนาศักยภาพ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม/การจัดทำ บัญชี	๔๐ คน	↔			สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ คณะวิทยาการ จัดการ มรอ. สนง.ตรวจบัญชี สหกรณ์	
๓.	การพัฒนาศักยภาพ ด้านการผลิตกล้วยน้ำว้าให้มีคุณภาพ	๔๐ คน		↔		สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ คณะ เกษตรศาสตร์ มรอ. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	
๔.	การจัดหาและการขอรับการสนับสนุน ต้นพันธุ์กล้วยน้ำว้าที่ดีมีคุณภาพ	๔๐ ราย		↔		สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ คณะ เกษตรศาสตร์ มรอ.	คณะกรรมการ และ หน่วยงาน ร่วมกัน จัดหาแหล่ง ต้นพันธุ์เพื่อ จำหน่ายให้ สมาชิกใน กลุ่ม
๕.	การก่อสร้างตลาดหรือลานรวบรวมและ รับซื้อผลผลิต และจุดศูนย์กลางของกลุ่ม เกษตรกร	๑ แห่ง		↔		องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	เงินทุนของ กลุ่ม/แหล่ง กู้ยืมเงินของ รัฐบาล
๖.	การพัฒนาศักยภาพด้านการเพิ่มมูลค่า ผลผลิต การแปรรูปผลผลิต	๔๐ คน			↔	สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ คณะ เกษตรศาสตร์ มรอ. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	

ที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	หน่วยงาน สนับสนุน	หมายเหตุ
๗.	การปรับโครงสร้างหนี้สินเกษตรกร	๒๖ ราย	←	→		ธ.ก.ส./หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	
๘.	การช่วยเหลือหนี้สินเกษตรกร	๑๑ คน	←	→		อชก./หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	

ภาคผนวก

ต้นทุนการผลิต ข้าวนาปี

ที่	รายการข้อมูล	หน่วย (บาท/ไร่)	มูลค่าผลผลิต	หมายเหตุ
๑.	<u>ค่าแรงงาน</u> ค่าเตรียมดิน -เครื่องจักร -คน	๕๐๐ -		
๒.	ค่าปลูก	๒๐๐		
๓.	ค่าดูแลรักษา -ใส่ปุ๋ย -ฉีดยา -ดายหญ้า	๑๕๐ ๑๕๐ -		
๔.	ค่าเก็บเกี่ยว -เครื่องจักร -คน	- ๒๐๐		
	<u>ค่าวัสดุอุปกรณ์</u>			
๕.	ค่าพันธุ์ ๑๐ กก./ไร่	๒๕๐		
๖.	ค่าปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ หน่วย/ไร่	๑๗๕		
๗.	ค่ายา	๒๘๐		
๘.	ค่าอุปกรณ์	-		
๙.	ค่าซ่อมอุปกรณ์	-		
๑๐.	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-		
๑๑.	ค่าน้ำและค่าไฟ	-		
๑๒.	ค่าดอกเบี้ย	-		
๑๓.	ค่าขนส่ง	๖๐		
๑๔.	ค่าสีข้าว ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๕๐๐ กก.	๒๐๐		
	รวม	๒,๐๒๐		

ต้นทุนการผลิต ข้าวไร่

ที่	รายการข้อมูล	หน่วย (บาท/ไร่)	มูลค่าผลผลิต	หมายเหตุ
๑.	<u>ค่าแรงงาน</u> ค่าเตรียมดิน -เครื่องจักร -คน	๓๖๐ -		
๒.	ค่าปลูก	๓๖๐		
๓.	ค่าดูแลรักษา -ใส่ปุ๋ย -ฉีดยา -ดายหญ้า	- - ๓๐๐		
๔.	ค่าเก็บเกี่ยว -เครื่องจักร -คน	- ๓๐๐		
	<u>ค่าวัสดุอุปกรณ์</u>			
๕.	ค่าพันธุ์ ๕ กก./ไร่	๑๒๕		
๖.	ค่าปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ หน่วย/ไร่	-		
๗.	ค่ายา	๑๘๐		
๘.	ค่าอุปกรณ์	-		
๙.	ค่าซ่อมอุปกรณ์	-		
๑๐.	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-		
๑๑.	ค่าน้ำและค่าไฟ	-		
๑๒.	ค่าดอกเบี้ย	-		
๑๓.	ค่าขนส่ง	๘๕		
๑๔.	ค่าสีข้าว ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒๕๐ กก.	๖๐		
	รวม	๑,๗๑๐		

ต้นทุนการผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ที่	รายการข้อมูล	หน่วย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
๑.	ค่าเตรียมดิน	๓๐๐	
๒.	ค่าปลูก -ใช้เครื่องปลูก -ใช้แรงงานปลูก		
๓.	ค่าพันธุ์ จำนวน ๕ ก.ก./ไร่	๕๓๕	
๔.	ค่าปุ๋ย -สูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๕๐ก.ก./ไร่ -สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๕๐ก.ก./ไร่	๙๕๐ ๑,๐๐๐	
๕.	ค่าสารเคมีคุมวัชพืช -ค่าสารเคมี		
๖.	-ค่าจ้างฉีด/พ่นสารเคมี		
๗.	ค่าสารกำจัดโรคและแมลง -ค่าสารเคมี -ค่าจ้างฉีด/พ่นสารเคมี		
๘.	ค่าสูบน้ำ/บ่อบาดาล(ค่าไฟฟ้า/น้ำมันเชื้อเพลิง)	๙๐๐	
๙.	ค่าเก็บเกี่ยว -ค่าเครื่องจักรเก็บเกี่ยว -ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว -ค่าสี	๗๕๐ ๕๐๐	
๑๐.	ค่าขนย้ายผลผลิต	๒๕๐	
	รวม	๕,๑๘๕	

ต้นทุนการผลิต สับปะรด

ที่	รายการข้อมูล	หน่วย (บาท/ไร่)	มูลค่าผลผลิต	หมายเหตุ
๑.	<u>ค่าแรงงาน</u> ค่าเตรียมดิน -เครื่องจักร -คน	๑,๐๐๐ -		
๒.	ค่าปลูก	๕๐๐		
๓.	ค่าดูแลรักษา -ใส่ปุ๋ย -ฉีดยา -ดายหญ้า	๑๐๐ - ๑,๐๐๐		
๔.	ค่าเก็บเกี่ยว -เครื่องจักร -คน	- ๒๐๐		
	<u>ค่าวัสดุอุปกรณ์</u>			
๕.	ค่าพันธุ์ ๕,๐๐๐ หน่วย/ไร่	๑๐,๐๐๐		
๖.	ค่าปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ หน่วย/ไร่	๓๒๐		
๗.	ค่ายา	-		
๘.	ค่าอุปกรณ์	-		
๙.	ค่าซ่อมอุปกรณ์	-		
๑๐.	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-		
๑๑.	ค่าน้ำและค่าไฟ	-		
๑๒.	ค่าดอกเบี้ย	-		
๑๓.	ค่าขนส่ง ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ กก.	๑,๐๐๐		
	รวม	๑๔,๑๒๐		

ต้นทุนการผลิต ถั่วลิสง

ที่	รายการข้อมูล	หน่วย (บาท/ไร่)	มูลค่าผลผลิต	หมายเหตุ
๑.	<u>ค่าแรงงาน</u> ค่าเตรียมดิน -เครื่องจักร -คน	๒๐๐ -		
๒.	ค่าปลูก	๔๒๐		
๓.	ค่าดูแลรักษา -ใส่ปุ๋ย -ฉีดยา -ดายหญ้า	- - -		
๔.	ค่าเก็บเกี่ยว -เครื่องจักร -คน	- ๔๒๐		
๕.	<u>ค่าวัสดุอุปกรณ์</u> ค่าพันธุ์ กก./ไร่	๔๕๐		
๖.	ค่าปุ๋ยเคมี	-		
๗.	ค่ายา	๘๐		
๘.	ค่าอุปกรณ์	-		
๙.	ค่าซ่อมอุปกรณ์	-		
๑๐.	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๕๐		
๑๑.	ค่าน้ำและค่าไฟ	-		
๑๒.	ค่าดอกเบี้ย	-		
๑๓.	ค่าขนส่ง ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๑๒๐ กก.	๒๐ -		
	รวม	๑,๖๔๐		

เอกสารอ้างอิง

- แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลน้ำไผ่ สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด
- รายงานความเหมาะสมการปลูกพืช สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์ พ.ศ.....
- แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์